

Sjúkan demens spyr ikki eftir, um tú hevur verið bretscur forsætisráðharri og eitur Margret Thatcher

Góði arbeiðsbólkur og áhoyrarar,

Mánakvøldið var eg á einum av mínum heldur sjáldsomu biograftúrum í Havnar Bio. Nýggjur filmur er gjørdur um eina av størstu persónligheitunum í evropeiskum politikki seinastu 50 árin - the Iron Lady, Margaret Thatcher. Filmurin lýsir væl gerandisdagin hjá tí nú 86 ára gomlu Margret Thatcher, sum hevur fingið Alzheimerssjúkuna. Tað var ein hjartanemandi uppliving í Havnar Bio at síggja, hvussu gerandisdagurin hjá tí fyrr so bragdligu, hittinorðaðu og bestemt Thatcher er broyttur. Hørðu bardagarnir við politisk mótstøðufólk, fakfelagsrørslu og embætismannaveldið í ES eru skiftir út við ein bardaga um at minnst sítt rætta eftirnavn, ikki at gloyma at maður hennara er deyður og at sonurin ikki býr eitt hanagleiv frá henni, men er búsitandi í Suður Afrika.

Sjúkan demens spyr ikki eftir, um tú hevur verið bretscur forsætisráðharri og eitur Margret Thatcher. Sjúkan kann raka okkum øll. Sum víst verður á í demensálitinum, kann roknast við, at ein fimtingur av teimum føroyingum, sum liva til 85 ára aldur, fær eina demenssjúku. Tá talið av eldri fer at vaxa, ja so kunnu vit vænta, at talið av føroyingum við demensi veksur við. Sum landsstýrskvinna í almannamálum er tað gott at vita sær, at vit í Føroyum eru í teirri støðu, at vit í stóran mun hava neyðugu amboðini og fakliga tilfeingið til at handfara eitt vaksandi tal av føroyingum við demens.

Sum tit so greitt vísa á í álitinum, so hava vit eftir at tillaga og samskipa samlaða verkið til at nøkta núverandi tørv á fullgóðan hátt, so vit eru betri fyrireikað til ein komandi vøxtur í bólkinum av demenssjúklingum frameftir.

Hugtakið sjálvræði fyllir nógv hjá mær politiskt. Eisini tá ið vit tosa um fólk, sum hava demens. Rehabilitering er ein kjarnuuppgáva á almannaøkinum, har endamálið við almannapolitikki til eina og hvørja tíð er at gera allar borgarar førar fyri at taka ábyrgd av egnum lívi, og førar fyri sjálvar at klára seg, um tað ber til. Tí eri eg sera fegin um, at tit í arbeiðsbólkinum hava lagt áherðslu á, at rehabiliteringstankin eigur at vera við í øllum tiltøkum fyri persónar við demensi frá fyrsta degi. Málið er sjálvsagt at gera skipanir meira liðiligar, alt eftir tørvinum hjá tí einstaka, soleiðis at tey kunnu vera sum longest møguligt í egnum heimi.

Nýggi filmurin um Margareth Thatcher hevur serliga í Bretlandi elvt til miklan orðadrátt. Ja, sjálvt forsætisráðharrin David Cameron hevur sagt, at kensluborna og innlivandi portrettið útstillar dementu Thatcher. Satt at siga skilji eg ikki atfinningarnar. Tað er nógv sum bendir á, at kritikkurin er eitt greitt tekin um, at demens framvegis er eitt tabu. Hetta er ein stór andsøgn í sjálvum sær, tí royndir vísa, at opinleiki um sjúkuna ger tað lættari hjá sjúka persóninum og teimum avvarðandi at virka í tí dagliga. Tí má málið vera, at vit áhaldandi royna at berja teir múrar niður, sum verða bygdur kring demens. Við hesum orðum fari eg at ynskja arbeiðsbólkinum hjartaliga til lukku við álitinum, sum eg vóni fer at bera miklan ávøxtur fyri tey, sum verða rakt av demens.

Takk fyri!
Annika Olsen, landsstýrskvinna í almannamálum